

KHS/HV
nhv@socialstyrelsen.se

Bruttolistan 2021

Bruttolistan är en lista på inkomna förslag på vårdområden för genomlysning inom systemet för nationell högspecialiserad vård. Arbetet med Bruttolistan har letts av utredare vid Socialstyrelsens enhet för högspecialiserad vård i dialog med nationella programområden (NPO). Under 2020 påbörjades en revidering av Bruttolistan.

Bruttolista

De första förslagen på vårdområden att genomlysas inkom 2018, av NPO nervsystemets sjukdomar och NPO kvinnosjukdomar och förlossning, i det arbete som beskrivits som ”piloter”. Därefter bad Socialstyrelsen alla NPO:er inkomma med sina förslag vilket resulterade i en ”Bruttolista”.

Bakgrund

Bruttolistan från 2019 bestod av 495 rader med förslag på vårdområden att genomlysas. Av dåvarande 22 NPO:er (nu 26 st.) inkom 19 st. med förslag. Utöver NPO:ernas förslag inkom även övriga aktörer med förslag (tabell 1). Under 2020 påbörjades en revision av Bruttolistan. Socialstyrelsen identifierade potentiella samband och likheter mellan förslagen och delade därför in dem i olika kategorier med underliggande teman.

Kategorierna utgick från en gemensam nämnare, som exempelvis kroppsdel (huvud/hals), systemisk funktion (nervsystemet) eller infrastrukturell resurs (HBO). Temaområdena utgick vidare från kategorin och syftade till att ringa in ett område i mer detalj, t.ex. svåra smärttillstånd. Under 2021 bad myndigheten att NPO:erna skulle se över sina förslag och ställa dem i relation till andras med hjälp av den nya indelningen. NPO:erna kunde stryka gamla förslag och lägga till nya om så önskades. Nyttillkomna NPO:er ombads även de att inkomma med förslag. NPO levnadsvanor, NPO reumatiska sjukdomar, NPO äldres hälsa och Nationellt primärvårdsråd har avböjt att bidra i revisionen eller har inga förslag att tillägga.

Urval av områden att genomlysas

Önskemål från profession och tjänstemän inom hälso- och sjukvården är och har varit att Socialstyrelsen ska försöka vara så förutsägbara som möjligt gällande urval av områden som myndigheten avser att genomlysas och när detta ska ske.

Socialstyrelsens tidigare urval av områden för genomlysning har baserats på olika prioriteringsgrunder. Efter piloterna valdes områden som föreslagits av

flera NPO:er, t.ex. neuromuskulära sjukdomar och könsdysfori. Även andra områden inom psykisk hälsa valdes ut för genomlysning då dessa skiljer sig från somatiska vårdområden i vårdkedja och vårdstruktur. Därefter valdes en omgång med områden av mer infrastrukturell art, t.ex. nationella transporter och högisoleringsvård. Parallellt har cancerområden, där fungerande överenskommelser om nivåstrukturering funnits, överförts till nationell högspecialiserad vård via ett särskilt ”snabbspår”. När pandemin drabbade samhället valdes områden där professionen inte var i lika hög grad påverkade i tid och kraft, t.ex. ögonsjukdomar. Arbetet gick helt över till att bli digitalt och pausades till viss del. Samtidigt påbörjades arbetet med översynen av bruttolistan i syfte att försöka bli mer förutsägbara i urvalet av kommande genomlysningar.

Förslag på Bruttolistan

Antal rader med förslag (ensklida nomineringar) från nationella programområden (NPO) och Övriga aktörer, 2019-2021 före Socialstyrelsens bearbetning av den reviderade listan.

Avsändare	Antal förslag 2019-2021
NPO akut vård	9
NPO barn och ungdomars hälsa	27
NPO cancersjukdomar	23
NPO endokrina sjukdomar	16
NPO hjärt- och kärlsjukdomar	33
NPO hud- och könssjukdomar	12
NPO infektionssjukdomar	2
NPO kirurgi och plastikkirurgi	1
NPO kvinnosjukdomar och förlossning	8
NPO levnadsvanor	0
NPO lung- och allergisjukdomar	11
NPO mag- och tarmsjukdomar	8
NPO medicinsk diagnostik	0
NPO nervsystemets sjukdomar	30
NPO njur- och urinvägssjukdomar	5
NPO perioperativ vård, intensivvård och transplantation	1
NPO psykisk hälsa	11
NPO rehabilitering, habilitering och försäkringsmedicin	0
NPO reumatiska sjukdomar	2
NPO rörelseorganens sjukdomar	17
NPO sällsynta sjukdomar	17
NPO tandvård	5
NPO äldres hälsa	0
NPO ögonsjukdomar	2
NPO öron- näs- och halssjukdomar	31
Övriga aktörer*	226
Totalt	497

*Inkom utan motiveringar. Socialstyrelsen har endast beaktat de förslag som var desamma, närliggande till förslag som inkommit från, alternativt tillstyrkts efter revision, av NPO. Övriga aktörer ingick ej i revisionen av Bruttolistan. Källa: Socialstyrelsen

Revidering av Bruttolistan

I september 2021 inkom NPO:ernas reviderade listor med kommentarer till den nya indelningen. Något NPO inkom även med nya förslag.

Områden som redan har genomlysts, förslag som saknade motivering eller som inte kompletterade eller bekräftade ett förslag med motivering, filterades bort. På listan återstod därefter 256 rader med förslag på vårdområden. De kvarvarande områdena kunde vara snarlika varandra, beröra olika delar av samma vårdkedja, vara beroende av samtidig genomlysning, eller vara helt fristående.

De flesta NPO:er valde att bara revidera sina egna förslag. Det inkom dock kommentarer som visade på konsensus kring varandras förslag så som att de tillstyrktes och skulle kvarstå, eller att andra avstyrktes och skulle strykas. Men det fanns också skiljaktiga meningar där det eventuellt framåt kan finnas behov av fördjupad diskussion med NPO:er och andra relevanta aktörer.

Genom denna revidering kunde myndigheten göra en grov prioritering av de återstående förslagen. De områden där det fanns konsensus kring att stryka, eller där det pågår nationella arbetsgrupper (NAG) eller andra resurskrävande myndighetsarbeten, ströks eller nedprioriterades. Områden med tydlig koppling till, eller som är samma som redan beslutade områden (f.d. rikssjukvård) identifierades också. Dessa kan eventuellt behöva utredas i särskild ordning.

Det fortsatta arbetet

I det fortsatta arbetet med Bruttolistan fokuserades det på att försöka skapa en ”nettolista”, det vill säga en lista som utgick från den bearbetning som gjorts i dialog med NPO:erna. Socialstyrelsen grupperade områden, i enlighet med den kategorisering och prioritering som beskrivits, och gjorde en egen bedömning om vilka områden som kan bli föremål för genomlysning. I och med detta identifierades också områden där NPO:erna kan börja nominera sakkunniga för fortsatt dialog. Tillsammans med sakkunniga kan respektive grupp/område ringas in mer i detalj. Detta medför att flera sakkunniggrupper skulle kunna skapas inom ett och samma område, t.ex. barn- och vuxenperspektiv. Myndigheten identifierade även områden där det kan krävas en fördjupad diskussion för att kunna bedöma hur, eller om, området/grupperingen faller in under kriterierna för nationell högspecialiserad vård.

Konsekvensanalyserna av att koncentrera viss vård blir mer och mer komplex ju fler områden som definieras i systemet för nationell högspecialiserad vård. Därmed behöver urvalen av områden, i så stor utsträckning som möjligt, göras i samråd med professionen, via NPO-strukturen. Med den bearbetade listan görs arbetet mer förutsägbart för våra samarbetspartners och andra målgrupper. Socialstyrelsen vill vara så tydliga som möjligt med vilka områden som avses att genomlysas och när i tiden detta kan ske. Samtidigt betonas att den lista som presenteras inte ska betraktas som permanent. Fortsatta inspel på listan välkomnas och den kommer med viss regelbundenhet också formellt revideras. Myndigheten hoppas på en fortsatt öppen och konstruktiv dialog gällande arbetet.

Nomineringar efterfrågas inom följande områden

Socialstyrelsen bedömer att följande områden kan genomlysas efter nomineringar och dialog med sakkunniga. Observera att benämningarna på de ursprungliga förslagen har reviderats av Socialstyrelsen. NPO:ernas ursprungliga förslag kan vara mer eller mindre specifika än vad rubrikerna nedan beskriver. Följande beskrivningar ska fungera som vägledning för nomineringar av sakkunniga snarare än att vara avgränsande för det slutgiltiga området att genomlysas.

Socialstyrelsen planerar att starta upp sakkunniggrupper i olika faser, som utgår från områdesnumreringen nedan. Sista datum för nomineringar i respektive fas annonseras via mail och på webbsidan för nationell högspecialiserad vård www.socialstyrelsen.se/nhv.

Område 1: Njursjukdomar

Motivering för genomlysning:

Områden inom denna gruppering är nominerat och/eller tillstyrkt efter revision av NPO njur- och urinvägssjukdomar samt NPO barn och ungdomars hälsa.

Socialstyrelsens bedömning är att nedanstående områden kan falla inom kriterierna för nationell högspecialiserad vård. Områdena kan beröra flera delar av respektive vårdkedja. Områdena kan belysas ur både barn- och vuxenperspektiv. Gruppen bör genomlysas samtidigt/samordnat där en eller flera sakkunniggrupper kan vara aktuellt. En sakkunnig kan i så fall ingå i flera av grupperna.

Nominering av sakkunniga efterfrågas inom följande områden:

- Sällsynta ärftliga njursjukdomar (exkl. aHUS)
- Spädbarnsdialys

Område 2: Hyperbar oxygenbehandling

Motivering för genomlysning:

Detta område är nominerat och/eller tillstyrkt efter revision av NPO akut vård och NPO perioperativ vård, intensivvård och transplantation. NPO barn och ungdomars hälsa har kommenterat att detta bör vägas in i andra områden.

Socialstyrelsens bedömning är att detta område kan falla inom kriterierna för nationell högspecialiserad vård.

Nominering av sakkunniga efterfrågas.

Område 3: Sekundär rekonstruktion vid facialispares

Motivering för genomlysning:

Detta område är nominerat av och/eller tillstyrkt efter revision av NPO öron-, näs- och halssjukdomar och NPO kirurgi- och plastikkirurgi.

Socialstyrelsens bedömning är att detta område kan falla inom kriterierna för nationell högspecialiserad vård. Genomlysningen kan omfatta flera delar av vårdkedjan.

Nominering av sakkunniga efterfrågas.

Område 4: Disorders of Sex Development (DSD)

Motivering för genomlysning:

Detta område är nominerat av NPO barn och ungdomars hälsa, NPO endokrina sjukdomar, NPO kvinnosjukdomar och förlossning samt NPO sällsynta sjukdomar. Samtliga tillstyrker området efter revision.

Socialstyrelsens bedömning är att detta område kan falla inom kriterierna för nationell högspecialiserad vård. Området kan beröra flera delar av vårdkedjan och kan belysas ur både barn- och vuxenperspektiv.

Nominering av sakkunniga efterfrågas.

Område 5: Koagulationssjukdomar

Motivering för genomlysning:

Området är nominerat av NPO barn och ungdomars hälsa samt NPO rörelseorganens sjukdomar. Efter revision har området tillstrykts av nämnda NPO:er där sårbarheten i nuvarande struktur nämns samt att NPO medicinsk diagnostik betonar att diagnostiken kan ske överallt bara metoden är kvalitetssäkrad.

Socialstyrelsens bedömning är att området kan falla inom kriterierna för nationell högspecialiserad vård. Området kan genomlysas ur flera delar av vårdkedjan men framförallt gällande *viss behandling, så som kirurgi*. Området kan belysas ur både barn- och vuxenperspektiv och om så är fallet bör detta göras samtidigt/samordnat där en eller flera sakkunniggrupper kan vara aktuellt. En sakkunnig kan i så fall ingå i flera av grupperna.

Nominering av sakkunniga efterfrågas.

Område 6: Kärlmissbildningar

Motivering för genomlysning:

Områden inom denna gruppering är nominerat och/eller tillstyrkt efter revision av NPO hjärt- och kärlsjukdomar, NPO hud- och könssjukdomar, NPO kirurgi och plastikkirurgi, NPO perioperativ vård, intensivvård och transplantationer och NPO sällsynta sjukdomar.

Socialstyrelsens bedömning är att nedanstående områden kan falla inom kriterierna för nationell högspecialiserad vård. Områdena kan belysas ur både barn- och vuxenperspektiv. Gruppen bör genomlysas samtidigt/samordnat där en eller flera sakkunniggrupper kan vara aktuellt. En sakkunnig kan ingå i flera av grupperna.

Nominering av sakkunniga efterfrågas inom följande områden:

- Extrakraniella kärlanomalier
- Sällsynta bindvävs- och vaskulära sjukdomar
- Pediatrik kärkirurgi

Område 7: Avancerad protesverksamhet

Motivering för genomlysning:

Områden inom denna gruppering är nominerade av NPO barn och ungdomars hälsa, NPO rörelseorganens sjukdomar och NPO sällsynta sjukdomar. Efter revision har NPO rörelseorganens sjukdomar tillstyrkt nomineringen av dysmeli samt kvarstår vid sina egna nomineringar om *protesbehandling*. NPO sällsynta sjukdomar kvarstår framförallt vid den del av vårdkedjan som rör *bedömning* och åtgärd av dysmeli *inför att få protes*. NPO barn och ungdomars hälsa har inte kommenterat dessa områden specifikt vid revision.

Socialstyrelsens bedömning är att nedanstående områden kan falla inom kriterierna för nationell högspecialiserad vård. Gruppen bör genomlysas samtidigt/samordnat där en eller flera sakkunniggrupper kan vara aktuellt. En sakkunnig kan i så fall ingå i flera av grupperna. Områdena kan belysas ur både barn- och vuxenperspektiv.

Nominering av sakkunniga efterfrågas inom följande områden:

- Dysmeli
- Trauma - amputerade barn och vuxna

Område 8: Komplexa rörelsesjukdomar

Motivering för genomlysning:

Områden inom denna gruppering är nominerat och tillstyrkt efter revidering av NPO nervsystemets sjukdomar.

Socialstyrelsens bedömning är att nedanstående områden kan falla inom kriterierna för nationell högspecialiserad vård. Områdena kan beröra flera delar av vårdkedjan och kan belysas ur både barn- och vuxenperspektiv. Gruppen bör genomlysas samtidigt/samordnat där en eller flera sakkunniggrupper kan vara aktuellt. En sakkunnig kan i så fall ingå i flera av grupperna.

Nominering av sakkunniga efterfrågas inom följande områden:

- Huntingtons sjukdom
- Andra relevanta patientgrupper med liknande vårdbehov

Område 9: Ovanliga skelettsjukdomar

Motivering för genomlysning:

Områden inom denna gruppering är nominerat och tillstyrkt efter revision av NPO sällsynta sjukdomar och NPO rörelseorganens sjukdomar. NPO sällsynta sjukdomar betonar att det handlar om svår och specifik *diagnostik och uppföljning*. NPO rörelseorganens sjukdomar kommenterar att det kan handla om viss

behandling. NPO barn och ungdomars hälsa kommenterar att detta område redan är genomlyst.

Socialstyrelsens bedömning är att nedanstående områden kan falla inom kriterierna för nationell högspecialiserad vård. Området Osteogenesis imperfecta har genomlysts och beslutats vara nationell högspecialiserad vård i en tidigare omgång. Patientgruppen innehåller dock flera olika diagnoser som kan ha liknande eller samma vårdbehov där det multidisciplinära teamet kräver särskild kunskap och erfarenhet. Områdena kan belysas ur både barn- och vuxenperspektiv. Områdena kan beröra flera delar av vårdkedjan. En eller flera sakkunniggrupper kan därför vara aktuellt. En sakkunnig kan i så fall ingå i flera av grupperna.

Nominering av sakkunniga efterfrågas inom följande områden:

- Skelettdysplasier
- Early onset scolios

Område 10: Arbets- och miljödermatologi

Motivering för genomlysning:

Området är nominerat av och tillstyrkt efter revision av NPO hud- och könssjukdomar.

Socialstyrelsens bedömning är att området kan falla inom kriterierna för nationell högspecialiserad vård. Genomlysningen kan omfatta flera delar av vårdkedjan men framförallt *utredning*.

Nominering av sakkunniga efterfrågas.

Område 11: Svåra sömnstörningar

Motivering för genomlysning:

Detta område är nominerat av NPO nervsystemets sjukdomar, NPO psykisk hälsa, NPO lung- och allergisjukdomar samt NPO öron-, näs- och halssjukdomar. Efter revidering kvarstår området *utredning av svåra sömningstörningar hos barn och/eller vuxna*. NPO barn- och ungdomars hälsa har inte kommenterat detta område.

Socialstyrelsens bedömning är att detta område kan falla inom kriterierna för nationell högspecialiserad vård. Området kan belysas ur både barn- och vuxenperspektiv.

Nominering av sakkunniga efterfrågas.

Område 12: Lymfödem

Motivering för genomlysning:

Detta område är nominerat av NPO cancersjukdomar och NPO kirurgi och plastikkirurgi. NPO kirurgi och plastikkirurgi har fortsatt tillstyrkt området efter revision. NPO cancersjukdomar har inte kommenterat området vid revision.

Socialstyrelsens bedömning är att detta område kan falla inom kriterierna för nationell högspecialiserad vård. Området kan genomlysas både som *primärt lymfödem* och som *sekundär effekt av cancerbehandling*. Området kan beröra flera delar av respektive vårdkedja.

Nominering av sakkunniga efterfrågas.

Område 13: Anafylaxi och svår överkänslighet mot anestesiläkemedel

Motivering för genomlysning:

Området är nominerat av NPO lung- och allergisjukdomar. NPO perioperativ vård, intensivvård och transplantation tillstyrker nomineringen efter revision och anser att det skulle kunna samordnas med *utredning av malign hypertermi*. NPO akut anser inte att det krävs särskild utredning för anestesiläkemedel.

Socialstyrelsens bedömning är att detta område kan falla inom kriterierna för nationell högspecialiserad vård.

Nominering av sakkunniga efterfrågas.

Område 14: Transplantationer

Motivering för genomlysning:

Områden i denna gruppering är nominerade eller tillstyrkt efter revidering av NPO njur- och urinvägssjukdomar, NPO endokrina sjukdomar, NPO perioperativ vård, intensivvård och transplantation och NPO Barn- och ungdomars hälsa. Av kommentarerna framgår det att det idag till viss del finns en välfungerande struktur.

Socialstyrelsens bedömning är att nedanstående områden kan falla inom kriterierna för nationell högspecialiserad vård. Områdena kan beröra flera delar av respektive vårdkedja. Områdena kan belysas ur både barn- och vuxenperspektiv. Gruppen kan genomlysas samtidigt/samordnat där en eller flera sakkunniggrupper kan vara aktuellt. En sakkunnig kan i så fall ingå i flera av grupperna.

Nominering av sakkunniga efterfrågas inom följande områden:

- Njurtransplantationer
- Pancreastransplantationer
- Ö-cellstransplantationer

Område 15: Sällsynta odontologiska hälsotillstånd

Motivering för genomlysning:

Området är nominerat samt tillstyrkt efter revision av NPO sällsynta sjukdomar, NPO tandvård och NPO kirurgi- och plastikkirurgi. Genomlysning förespråkas gällande *diagnostik, bedömning och ställningstagande till behandling*.

Socialstyrelsens bedömning är att detta område kan falla inom kriterierna för nationell högspecialiserad vård. Området kan belysas ur både barn- och vuxenperspektiv.

Nominering av sakkunniga efterfrågas.

Område 16: Immunologiska sjukdomar

Motivering för genomlysning:

Områden inom denna gruppering är nominerade av NPO sällsynta sjukdomar. Förslaget avser bl.a. *diagnostiska utredningar, handläggning/rådgivning vid akutsituationer, hantering och uppföljning av komplexa behandlingar såsom genterapi och hematopoetisk stamcellstransplantation*. Efter revision kommenterade NPO sällsynta att dialog bör tas med sakkunniga men NPO barn och ungdomars hälsa anser att det redan finns en fungerande struktur och tillstyrker ej förslaget.

Socialstyrelsens bedömning är att nedanstående områden kan falla inom kriterierna för nationell högspecialiserad vård. Områdena kan belysas ur både barn- och vuxenperspektiv. Gruppen bör genomlysas samtidigt/samordnat där en eller flera sakkunniggrupper kan vara aktuellt. En sakkunnig kan i så fall ingå i flera av grupperna.

Nominering av sakkunniga efterfrågas inom följande områden:

- Primär immunbrist (PID)
- Svår kombinerad immunbrist (SCID)

Område 17: Hereditärt angioödem

Motivering för genomlysning:

Området är nominerat samt tillstyrkt efter revision av NPO hud- och könssjukdomar med kommentaren att det bör ligga under immunsjukdomar.

Socialstyrelsens bedömning är att området kan falla inom kriterierna för nationell högspecialiserad vård och kan belysas ur både barn- och vuxenperspektiv. Området kan beröra flera delar av vårdkedjan.

Nominering av sakkunniga efterfrågas

Område 18: Skelettsjukdomar med neurologisk påverkan

Motivering för genomlysning:

Områden inom denna gruppering är nominerat eller tillstyrkt efter revision av NPO rörelseorganens sjukdomar, NPO nervsystemets sjukdomar, NPO kirurgi och plastikkirurgi, NPO psykisk hälsa och NPO hjärt- och kärlsjukdomar.

Socialstyrelsens bedömning är att denna grupp kan falla inom kriterierna för nationell högspecialiserad vård.

Nominering av sakkunniga efterfrågas inom följande områden:

- Vingskapula
- Thoraxapertursyndrom (TOS, Thoracic Outlet Syndrome)

Område 19: Thyreoidea

Motivering för genomlysning:

Områden i denna gruppering är nominerade av NPO endokrina sjukdomar och NPO cancersjukdomar. Efter revision kvarstår NPO endokrina sjukdomar fortsatt vid nomineringen av avancerad cancer, endokrin orbitopati samt kirurgi på små barn. NPO cancersjukdomar och NPO kirurgi- och plastikkirurgi tillstyrker inte genomlysning av medullär cancer. NPO ögonsjukdomar och NPO öron-, näs- och halssjukdomar tillstyrker ej endokrin orbitopati/oftalmopati. NPO barn- och ungdomars hälsa har inga synpunkter på endokrin orbitopati och har ej kommenterat övriga områden.

Socialstyrelsens bedömning är att nedanstående områden kan falla inom kriterierna för nationell högspecialiserad vård. Områdena kan beröra flera delar av respektive vårdkedja. Områdena kan belysas ur både barn- och vuxenperspektiv. Gruppen kan genomlysas samtidigt/samordnat där en eller flera sakkunniggrupper kan vara aktuellt. En sakkunnig kan i så fall ingå i flera av grupperna.

Nominering av sakkunniga efterfrågas inom följande områden:

- Avancerad spridd thyroideacancer (utbredning till omgivande brosk, kärl och muskulatur eller generell metastasering)
- Thyreoideakirurgi på små barn (profylaktisk och terapeutisk)
- Svår endokrin orbitopati vid thyroideasjukdom

Områden för fortsatt och fördjupad dialog

Socialstyrelsen bedömer att för följande områden behöver vi en fördjupad diskussion med NPO och andra relevanta aktörer för att ta reda på mer i detalj vad som motiverar en genomlysning samt hur och när vi i sådana fall tar oss an dessa på bästa sätt.

Område 20: Avancerad neurokirurgi

NPO Nervsystemets sjukdomar har nominerat flera områden som kan grupperas utifrån liknande *kirurgisk teknik*, dvs. de åtgärder som hanteras av kirurg med en viss profil. Men det handlar också om åtgärder som har ett samband där olika kirurgiska kompetenser behövs för att skapa ett helt team. Sammantaget innefattar en sådan gruppering en stor totalvolym ingrepp, även om varje enskilt ingrepp är ovanligt. Även NPO öron- näsa och halssjukdomar, NPO rörelseorganens sjukdomar samt NPO endokrina sjukdomar har nominerat områden som kan falla in under sådan gruppering.

Socialstyrelsens bedömning är att områden inom sådan gruppering kan falla inom kriterierna för nationell högspecialiserad vård. Hur vi kan ta oss an dessa

bör diskuteras mer ingående med sakkunniga från exempelvis Svensk Neurokirurgisk Förening och NPO.

Myndigheten föreslår fortsatt dialog med sakkunniga inom följande områden:

- Svåra intrakraniella vaskulära avvikelser
- Skallbaskirurgi, exempelvis vestibulärt schwannom, neurofibromatos
- Intrakraniell onkologi
- Hypofyscarcinom/terapiresistenta aggressiva hypofystumörer
- Hjärnstamsimplantat
- Komplicerad tumör/metastaskirurgi (rygg)
- Avancerad pediatrik neurokirurgi
- Primära tumörer i columna samt spinal onkologi hos barn
- Ablativ neurokirurgi vid behandlingsrefraktär tumörrelaterad smärta vid förväntad kort överlevnad
- Operation/åtgärd och utredning vid syringomyeli, myelomeningocele, Arnold-Chiari o dyl

Socialstyrelsen återkommer med inbjudan till dialog.

Område 21: Avancerad hjärtkirurgi

Områden inom denna gruppering är nominerade och tillstyrkta av NPO hjärt- och kärlsjukdomar. Förslagen inkluderar:

- Åtgärder vid förvärvade eller medfödda hjärtfel exempelvis:
  - Ballongbehandling/öppen kirurgi vid CETP
  - Kirurgi vid vänsterkammeraneurysm
  - Primär arytmi kirurgi vid komplicerad isolerad tricuspidalissjukdom
  - Isolerad arytmi kirurgi
  - LVAD-VAD (left ventricular assist device)
- Hjärtpatologi

Socialstyrelsens bedömning är att områden inom sådan gruppering kan falla inom kriterierna för nationell högspecialiserad vård. Hur vi kan ta oss an dessa bör diskuteras mer ingående med sakkunniga från NPO hjärt- och kärlsjukdomar samt relevant professionsförening.

Socialstyrelsen återkommer med inbjudan till dialog.

Område 22: Hjärttumörer

Området är nominerat och tillstyrkt efter revision av NPO hjärt- och kärlsjukdomar, som betonar att myxom är exkluderat från förslaget.

Socialstyrelsens behöver mer information kring vårdområdet för att avgöra hur detta faller in under kriterierna för nationell högspecialiserad vård. Om och hur vi kan ta oss an detta bör diskuteras mer ingående med sakkunniga från ovan nämnda NPO.

Socialstyrelsen återkommer med inbjudan till dialog.

Område 23: Barnkardiologi

Området *invasiv elektrofysiologisk utredning inklusive ablation* är nominerat och tillstyrkt av NPO hjärt- och kärlsjukdomar samt NPO barn och ungdomars hälsa.

Socialstyrelsens bedömning är att detta område kan falla inom kriterierna för nationell högspecialiserad vård. Hur vi kan ta oss an detta bör diskuteras mer ingående med sakkunniga från ovan nämnda NPO:er.

Socialstyrelsen återkommer med inbjudan till dialog.

Område 24: Thoraxdeformiteter (Nuss-procedur vid trattbröst)

Området är nominerat och/eller tillstyrkt efter revision av NPO hjärt- och kärlsjukdomar samt NPO perioperativ vård, intensivvård och transplantationer. I förslaget saknas dock tydlig motivering.

Socialstyrelsen behöver mer information kring vårdområdet för att avgöra om detta faller in under kriterierna för nationell högspecialiserad vård. Om och hur vi kan ta oss an detta bör diskuteras mer ingående med sakkunniga från ovan nämnda NPO.

Socialstyrelsen återkommer med inbjudan till dialog.

Område 25: Barnmisshandel

Området är nominerat av NPO barn och ungdomars hälsa vilka beskriver behovet av ett kompetenscentrum för *bedömning av röntgenbilder*.

Socialstyrelsen behöver mer information kring vårdområdet för att avgöra om detta faller in under kriterierna för nationell högspecialiserad vård. Om och hur vi kan ta oss an detta bör diskuteras mer ingående med sakkunniga från ovan nämnda NPO.

Socialstyrelsen återkommer med inbjudan till dialog.

Område 26: Kronisk komplex venös sjukdom

Området *utredning och ställningstagande inför eventuell intervention* är nominerat och tillstyrkt efter revision av NPO hjärt- och kärlsjukdomar. NPO kirurgi och plastikkirurgi tillstyrker inte denna nominering.

Socialstyrelsens bedömning är att detta område kan falla inom kriterierna för nationell högspecialiserad vård. Hur vi kan ta oss an detta bör diskuteras mer ingående med sakkunniga från ovan nämnda NPO:er.

Socialstyrelsen återkommer med inbjudan till dialog.

Område 27: Trakealresektion/kirurgi

Området är nominerat och/eller tillstyrkt efter revision av NPO öron- näs- och halssjukdomar, NPO hjärt- och kärlsjukdomar, NPO perioperativ vård, intensivvård och transplantation samt NPO kirurgi och plastikkirurgi. I förslaget saknas dock tydlig motivering.

Socialstyrelsen behöver mer information kring vårdområdet för att avgöra om detta faller in under kriterierna för nationell högspecialiserad vård. Om och hur vi kan ta oss an detta bör diskuteras mer ingående med ovan nämnda NPO:er.

Socialstyrelsen återkommer med inbjudan till dialog.

Område 28: Lateraliseringsdiagnostik vid primär aldosteronism

Området är nominerat vid revision av bruttolistan av NPO endokrina sjukdomar.

Socialstyrelsen behöver mer information kring vårdområdet för att avgöra om detta faller in under kriterierna för nationell högspecialiserad vård. Om och hur vi kan ta oss an detta bör diskuteras mer ingående med ovan nämnda NPO.

Socialstyrelsen återkommer med inbjudan till dialog.

Område 29: Njurartärstenos

Område är nominerat av NPO njur- och urinvägssjukdomar och fortsatt tillstyrkt efter revision. NPO barn och ungdomars hälsa kommenterar vid revision att detta område ej är aktuellt för barn.

Socialstyrelsen behöver mer information kring vårdområdet för att avgöra om detta faller in under kriterierna för nationell högspecialiserad vård. Om och hur vi kan ta oss an detta bör diskuteras mer ingående med ovan nämnda NPO.

Socialstyrelsen återkommer med inbjudan till dialog.

Område 30: Heditär njurcancer

Område är nominerat av NPO cancersjukdomar och fortsatt tillstyrkt efter revision. Vid revision kommenterar NPO njur- och urinvägssjukdomar att de inte tillstyrker genomlysning av de ursprungliga förslagen gällande njurcancer utan förrespråkar regional nivåstrukturerings. Inte heller NPO barn och ungdomars hälsa tillstyrker området gällande barn.

Socialstyrelsens bedömning är att detta område kan falla inom kriterierna för nationell högspecialiserad vård. Hur vi kan ta oss an detta bör diskuteras mer ingående med ovan nämnda NPO:er.

Socialstyrelsen återkommer med inbjudan till dialog.

Område 31: Lungcancer

Områden inom denna gruppering är nominerat av NPO cancersjukdomar och tillstyrkt efter revidering av NPO hjärt- och kärlsjukdomar och NPO perioperativ vård, intensivvård och transplantationer.

Socialstyrelsens bedömning är att nedanstående områden kan falla inom kriterierna för nationell högspecialiserad vård. Om och hur vi kan ta oss an detta bör diskuteras mer ingående med ovan nämnda NPO:er. Förslaget inkluderar:

- Mesotheliom
- Pancoasttumörer
- Andra relevanta komplexa lungcancer

Socialstyrelsen återkommer med inbjudan till dialog.

Område 32: Mastocytos

Området är nominerat av NPO cancersjukdomar, NPO hud- och könssjukdomar samt NPO lung- och allergisjukdomar, som beskriver att det finns en fungerande struktur idag, men att det kan vara en komplex patientgrupp som kräver ett multidisciplinärt omhändertagande. NPO medicinsk diagnostik kommenterar vid revision att diagnostiken skulle kunna ske överallt.

Socialstyrelsen behöver mer information kring vårdområdet för att avgöra om detta ska genomlysas inom systemet för nationell högspecialiserad vård. Detta bör diskuteras mer ingående med sakkunniga från ovan nämnda NPO:er.

Socialstyrelsen återkommer med inbjudan till dialog.

Område 33: Kirurgisk behandling av neurofibromatos typ 2

Området är nominerat och tillstyrkt efter revision av NPO öron-, näs- och hals-sjukdomar. NPO sällsynta sjukdomar, NPO nervsystemets sjukdomar, NPO barn och ungdomars hälsa samt NPO kirurgi och plastikkirurgi har kommenterat området vid revision. Diagnostik och särskilda former av neurofibromatos nämns som eventuellt relevant att genomlysas. Det råder dock viss oenighet mellan nämnda NPO:er.

Socialstyrelsen behöver mer information kring vårdområdet för att avgöra om vi ska genomlysas detta inom systemet för nationell högspecialiserad vård. Detta bör diskuteras mer ingående med sakkunniga från ovan nämnda NPO:er.

Socialstyrelsen återkommer med inbjudan till dialog.

Område 34: Vård för personer med svåra beteendestörningar

Området är nominerat och/eller tillstyrkt efter revision NPO psykisk hälsa samt NPO rehabilitering, habilitering och försäkringsmedicin. NPO barn- och ungdomars hälsa har efter revision kommenterat att barn inte ska ingå i förslaget.

Socialstyrelsen behöver mer information kring vårdområdet för att avgöra om detta faller in under kriterierna för nationell högspecialiserad vård. Om och hur vi kan ta oss an detta bör diskuteras mer ingående med sakkunniga från ovan nämnda NPO:er.

Socialstyrelsen återkommer med inbjudan till dialog.

Område 35: Utredningsenhet för särskilt svårutredda fall

Området är nominerat av NPO psykisk hälsa. I motiveringen nämns att terapirefraktära patienter kan vara i behov av specialutredning och ges möjlighet till behandlingsförsök av mobila team. Dessa ska också kunna ge handledning och utbildning på lokal och regional vårdnivå.

Socialstyrelsen behöver mer information kring vårdområdet för att avgöra om detta ska genomlysas inom systemet för nationell högspecialiserad vård. Detta bör diskuteras mer ingående med sakkunniga från ovan nämnda NPO.

Socialstyrelsen återkommer med inbjudan till dialog.

Område 36: Pediatric Autoimmune Neuropsychiatric Disorders Associated with Streptococcal infections (PANDAS)

Området är nominerat av NPO barn och ungdomars hälsa samt NPO psykisk hälsa. Båda NPO:er tillstyrker området efter revision men med betoning att denna patientgrupp handläggs bäst nära hemmet men att ett *kunskapscentrum* vore önskvärt.

Socialstyrelsen behöver mer information kring vårdområdet för att avgöra om detta ska genomlysas inom systemet för nationell högspecialiserad vård. Detta bör diskuteras mer ingående med sakkunniga från ovan nämnda NPO:er.

Socialstyrelsen återkommer med inbjudan till dialog.

Område 37: Svåra tvångssyndrom

Området är nominerat av NPO psykisk hälsa som också tillstyrker förslaget efter revision. I motiveringen till området nämns extremt svåra tillstånd som kan vara behandlingsresistenta och där det kan finnas behov av åtgärder med risk för biverkningar.

Socialstyrelsen behöver mer information kring vårdområdet för att avgöra om detta ska genomlysas inom systemet för nationell högspecialiserad vård. Detta bör diskuteras mer ingående med sakkunniga från ovan nämnda NPO samt andra relevanta aktörer.

Socialstyrelsen återkommer med inbjudan till dialog.

Område 38: Psykodermatologi

Området är nominerat av NPO hud- och könssjukdomar som även har tillstyrkt förslaget efter revision.

Socialstyrelsen behöver mer information kring vårdområdet för att avgöra om detta ska genomlysas inom systemet för nationell högspecialiserad vård. Detta bör diskuteras mer ingående med sakkunniga från ovan nämnda NPO samt andra relevanta aktörer.

Socialstyrelsen återkommer med inbjudan till dialog.

Område 39: MOHS kirurgi vid vissa typer av basaliom

Området är nominerat och tillstyrkt efter revision av NPO hud- och könssjukdomar med tillägget att det endast gäller *svåra former av basaliom*. NPO kirurgi och plastikkirurgi tillstyrker ej nomineringen efter revision med kommentaren att detta fortfarande är forskning och utveckling.

Socialstyrelsens behöver mer information kring vårdområdet för att avgöra om detta faller in under kriterierna för nationell högspecialiserad vård. Om och hur vi kan ta oss an detta bör diskuteras mer ingående med sakkunniga från ovan nämnda NPO:er.

Socialstyrelsen återkommer med inbjudan till dialog.

Område 40: Erosiv lichen planus

Området är nominerat och tillstyrkt efter revision av NPO hud- och könssjukdomar.

Socialstyrelsens behöver mer information kring vårdområdet för att avgöra om detta faller in under kriterierna för nationell högspecialiserad vård. Om och hur vi kan ta oss an detta bör diskuteras mer ingående med sakkunniga från ovan nämnda NPO:er.

Socialstyrelsen återkommer med inbjudan till dialog.

Område 41: Reumatiska sjukdomar

Områden i denna gruppering är nominerade och tillstyrkta efter revision av NPO reumatologiska sjukdomar och NPO rörelseorganens sjukdomar.

Socialstyrelsen inledde genomlysning under 2021 men fick avsluta arbetet då sakkunniga inte ansåg det motiverat att koncentrera denna vård. Då NPO fortfarande kvarstår vid sina förslag föreslår vi en fördjupad dialog med berörda NPO:er för att få en tydligare bild av behovet gällande genomlysning inom systemet för nationell högspecialiserad vård.

Myndigheten föreslår fortsatt dialog med NPO inom följande område:

- Avancerad reumakirurgi/krävande reumaortopedisk vård såsom hos juvenila reumatiker

Socialstyrelsen återkommer med inbjudan till dialog.

Område 42: Multiligamentära rekonstruktioner

Detta område är nominerat och tillstyrkt efter revision av NPO rörelseorganens sjukdomar. I förslaget saknas dock tydlig motivering.

Socialstyrelsen behöver mer information kring vårdområdet för att avgöra om detta faller in under kriterierna för nationell högspecialiserad vård. Om och hur vi kan ta oss an detta bör diskuteras mer ingående med sakkunniga från ovan nämnda NPO.

Socialstyrelsen återkommer med inbjudan till dialog.

Område 43: Avancerad ortopedisk kirurgi

Detta område är nominerat och tillstyrkt efter revision av NPO rörelseorganens sjukdomar. I förslagen saknas dock tydlig motivering.

- Periacetabulär osteotomi/höftnära femurostetomi
- Fotledsprotes

Socialstyrelsen behöver mer information kring vårdområdet för att avgöra om detta faller in under kriterierna för nationell högspecialiserad vård. Om och hur vi kan ta oss an detta bör diskuteras mer ingående med sakkunniga från ovan nämnda NPO.

Socialstyrelsen återkommer med inbjudan till dialog.

Områden där vi avvaktar andra arbeten

I dialog med NPO har flera områden identifierats där andra arbeten pågår vilket ger oss skäl till att avvakta med dessa. Områden som tangerar redan beslutade tillståndsområden (f.d. rikssjukvårdsområden) har också identifierats. För dessa behöver myndigheten utreda ett rättssäkert tillvägagångssätt för att t.ex. utvidga ett område, ändra en definition eller särskilt villkor. Följande områden avvaktar vi därför med:

Område	Skäl för att avvakta
Donationer	Regeringsuppdrag pågår
Brännskadevård	Tangerar beslutat tillståndsområde
Kraniofaciala missbildningar, avancerad kök- och ansiktsprotetik, rekonstruktioner samt läpp-, käk-, och gomspalt	Tangerar beslutat tillståndsområde
Plexus (traumatisk och obstetrisk skada samt operation och uppföljning)	Tangerar beslutat tillståndsområde
Transplantationer (barnhjärta, lunga)	Tangerar beslutat tillståndsområde
Cochlea (missbildningar inom öron/ hörselbanorna, medfödd hörselgångsatresi, vestibulärt implantat, mellanöreimplantat)	Tangerar beslutat tillståndsområde. Nationell arbetsgrupp inom hörselnedsättning otokirurgi pågår
Avancerad högspecialiserad smärtvård (huvudvärk och utöver detta även malign och icke-malign smärta)	Nationell arbetsgrupp för migrän pågår. Även nationella arbetsgrupper inom Trauma och Barn och unga med långvarig smärta pågår
Trauma, barn/vuxna (ansiktstrauma, multitrauma)	Nationell arbetsgrupp inom Trauma pågår
Resttillstånd efter obesitasoperation (långvarig kronisk smärta, nutritionsproblematik och reoperation)	Nationella riktlinjer för obesitas samt nationell arbetsgrupp för fetma hos barn och ungdomar pågår
Initial rehabilitering vid svår hjärnskada	Nationell arbetsgrupp inom traumatisk hjärnskada pågår
Syndrom med komplexa vårdbehov	Nationell arbetsgrupp inom området pågår